

Halászáti Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XI. évfolyam

2010/
szeptember

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György
A lap a Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával készült

Túl az első lépéseken

A Haltermelők Országos Szövetségénél a küldöttgyűlési határozatnak megfelelően zajlottak le augusztusban a tagozati ülések. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy országjárás folyt annak érdekében, hogy a szövetség megújulását előkészítsék. A tagozati üléseken különböző vélemények fogalmazódtak meg, ám a „Vissza a gyökerekhez” vezérgondolattal mindenütt egyetértettek. Orosz Sándor, a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa ügyvezető elnöke mindegyik ülésen jelen volt, lévén, hogy az előkészítő bizottság titkári teendőit is el kellett látnia. Sok új információ, tapasztalat gyűlt össze, az elnökkel ezekről beszélgettünk.

• Elnök úr, először is készítsünk leltárt: hány tagozati ülésen vett részt?

– Összesen hét tagozati ülésen voltam jelen: hatot vidéken rendeztek – Nagybajcs, Mohács, Hajdúszoboszló, Gyomaendrőd, Siófok, Szarvas – míg a horgászjegyes tagozat a szövetség székházában ülésezett. Mondhatom, hogy jó benyomások értek az értekezleteken, de talán nem is ez a legfontosabb, hanem az, hogy a rendezvény után a résztvevők nem siettek el. Volt olyan helyszín, ahol még óráig beszélgettek a tagok a szakmáról, a napi gondokról. Ezzel megerősítették a szövetség irányváltási szándékának helyességét. A szövetségnek elsősorban mint közösségnek kell működnie, hiszen a közösségi együttlét adja a szövetségi munka értelmét.

• Szövetség vagy lobbiszervezet?

– A szövetség olyan szakmai közösség – s ez a stratégiai irányváltás lényege – amelyik az összefogás erejével gazdagítja a tagokat és az érdekképviselőkhöz szükséges mértékben lobbizik. Ez azért fontos, mert a megelőző időszakban a fő hangsúlyt csaknem kizárólag a lobbitevékenységre helyezték, s ennek is csak majdhogynem a forint-fillérre kiszámítható, mérhető eredményén múlt a siker. Ebből persze nem következik, hogy ne lenne fontos, hogy egy érdekképviselői működésnek van-e forintban is mérhető haszna. Ez is fontos, de óriási különbség, hogy ez is fontos vagy csak ez van. A szövetség tevékenységét érő kritikák lényege pedig éppen ez: ha csak lobbizunk a pénzért, akkor üres a

Orosz Sándor ügyvezető elnök

szövetség és a tagság kapcsolata. Pontosabban ugyanúgy üresedik ki ez a kapcsolat, mint globalizálódó világunkban az emberek egymás közötti kapcsolata: a pénzért negligáljuk az értékeket. Nos, ezt éltük meg itt a szövetségen belül, ezért szükséges a változtatás. Úgy látom, hogy pozitív irányba történik az elmozdulás.

• Hogyan fogadták a vitairatot?

– A regionális tagozatok ülésein egyértelműen az fogalmazódott meg, hogy legyünk minél többen együtt, beszéljünk, beszélgessünk a szakmáról. A nem regionális tagozati üléseken némileg más hangsúlyt kapott ugyanez a kérdés. Itt nyilván nem elhanyagolható az a tény sem, hogy a tagok itt is, ott is jelen voltak, így a mondanójuk legfontosabb részét a regionális tagozaton mondták el. De ezt sem mondhatjuk általánosnak: az országos horgászjegyes tagozat tulajdonképpen mindig is

Tartalom:

Mindörökké Sobri-kupa _____ 3

Egy évig Jenei László

a vándorserleg _____ 4

Tapasztalatok az intenzív

pontynevelésben _____ 6

ragaszkodott a valódi szövetségi gondolat-hoz, ők voltak a szövetség szellemiségének őrzői a kritizált időszakban is. A tagozat éppen akkor alakult meg, amikor a szövetségben kezdett kizárólagossá válni a lobbiszemlélet.

• Ugyanakkor – például az intenzív tagozat ülésén – az is megfogalmazódott, hogy a megújult szövetségben, a módosított alapszabályzatban nem találják a helyüket az intenzív termelők.

– Minden tagozat más. A szövetség, mint társadalmi szervezet, egy szakma képviselőjében alakult. Szóljunk először a pontytenyésztő tagozatról. A szövetség történetében nem elhanyagolandó mozzanat, hogy hatósági elismerésben részesült tenyésztő szervezet is létrejött. Az országosan is folyó pontytenyésztő munka magasabb szintre emelése érdekében a szövetség kezdeményezte, hogy készüljön egy pontytenyésztési program s alakuljanak meg az állattenyésztési törvénynek megfelelő tenyésztő szervezetek. Legyen fajtaelismerés és teljesítményvizsgálati rend, s mindennek a keretét adja a tenyésztő szervezetek egyesülete, ez pedig nem más, mint a Haltermelők Országos Szövetsége. Így jött létre a tenyésztő szervezetek elismerése, így kapott elismerést a HAKI tevékenysége is. Ez a szervezet mindmáig működik, s kikezdehetetlenül a Haltermelők Országos Szövetségéhez tartozik. Ezen senki és semmi nem tud változtatni. Ha valaki úgy gondolja, hogy ez így nem jó, akkor azt szóvá lehet tenni.

(Folytatás a 2. oldalon)

Túl az első lépéseken

(Folytatás az 1. oldalról)

Lehet más logikájú, más prioritásokat tartalmazó, új tenyésztési programot, új tenyésztési vizsgálati rendet kialakítani, s ennek alapján új pontytenyésztő szervezetet létrehozni. A tagozat ülésén egyébként az fogalmazódott meg, hogy továbbra is végzik a vizsgálatokat az eddigi program szerint és folytatják a szakmai utak szervezését.

– Ami az intenzív tagozatot illeti: volt, elmúlt, majd ismét létrehozták. Egyesek szerint most ismét elmúlik. Azt nem állítom, hogy ez is lehet a végkimenetelle a dolgoknak, de az új stratégiát elfogadhatónak tartották a tagozati ülésen. Ugyanakkor az is megfogalmazódott, hogy sem a MASZ, sem a mi stratégiánk nem foglalkozik eleget az intenzív termeléssel. Ebből adódóan egy kiegészítést is megfogalmaztak, amit el is fogadtunk. Ez a kiegészítés két fontos elemet tartalmaz. Az egyik: a stratégia térjen ki az intenzív haltermelés

radtak ki a vizes tárgyalások eredményeiből. A tagozat egyébként elhalasztotta az elnökségi delegáltjának megválasztását. Kérték a szövetség apparátusát, hogy készüljön felmérés az érintettek körében arról, hogy akarják-e egyáltalán, hogy legyen intenzív tagozat. Egyelőre pozitív visszajelzéseket kaptunk. Csak jelzem: ha az eddig megválasztott elnökségi tagokat nézem, akkor ott találjuk Szilágyi Gábort, aki egy intenzív fejlesztést valósított meg a HOP keretében, és tagja a tagozatnak is. Aztán Dankó Istvánt is említhetem, aki szintén tagja az intenzív tagozatnak és elnökségi tagnak választották a régiójában. Egyébként mindkét elnökségi tag jelenleg a szövetség társelnöke. És ki ne felejtsem Horváth Zoltánt sem, aki komolyan érdeklődik az intenzív termelés iránt. Mindebből csak azt szeretném következtetésként levonni, hogy talán túlréprezentált is az intenzív termelői kör a szövetség vezetésében. De félreértés ne essék, ez nem baj, csupán azt nem értem, hogy miért kérdés

zetbe való belépés szuverén döntés kell hogy legyen. Ha nem az, akkor két dolog tehető ezért felelőssé. Vagy az érintett személy vagy a körülmények. Nézzük a körülményeket. A jelenlegi jogi szabályozás szerint nem kell sehova sem tartozni ahhoz, hogy pályázaton részt vegyen. Kötelező tagság nincs előírva a halászságnak, mint a horgászoknak. Az már másik kérdés, hogy előnyös-e valahova tartozni. Kérdés, hogy nekem jó, szimpatikus, előnyöm származik-e a tagságból. A mi stratégiánk szerint ezeket a szempontokat ebben a sorrendben szeretnénk megvalósítani, szemben a másik szövetséggel, ahol a sorrend úgy fogalmazódik meg, hogy nekem megéri-e anyagilag, a partneremnek is megéri-e, és az sem baj, ha jól is érezzük magunkat. Persze, jól tudom, hogy piacgazdaságban élünk, de akkor sem hiszem, hogy ez a második szemlélet volna kívánatos. Egyébként az a véleményem, hogy mindenki ott legyen tag, ahol jól érzi magát. A MASZ ugyanazt a stratégiát határozta meg, amiről nálunk bebizonyosodott, hogy nem működik. Kis ágazat a miénk, de nem annyira kicsi, hogy ne jelenjen meg az érdekek sokszínűsége. A MASZ vezetőinek azt kell végiggondolnia, hogy valóban felelősen cselekszenek-e akkor, amikor kizáró rivalizálásban gondolkodnak. Mi ezt a kérdést már végiggondoltuk, ezért is megyünk vissza a gyökerekhez. Egy ágazat iránt felelősséget érző egyik érdekképviselő nem a másik szervezet alávalóságát, hitványságát próbálja meg folyamatosan érzékelteni, hangoztatni. Ettől csak az ágazat lesz gyengébb. Az persze előfordulhat, hogy egy bizonyos intézkedésre azt mondják, hogy ezt ennek a szervezetnek a képviselője indítványozta. Na és akkor mi van, hogy ha az ágazat egészére hátrányos lesz a legvégén? Pénzszűke világban élünk. Egy kis ágazat vajon mekkora eséllyel van jelen, amikor a szakajtóból többen akarnak kivenni? Amikor egyedül voltunk érdekképviselőként, akkor egy kis résen is befértünk. Most, hogy ketten vagyunk, könnyen kirúghatnak mindkettőnket. Attól tartok, hogy amit a MASZ elindított, az ide fog vezetni, ha nem leszünk észnél. Mi észnél vagyunk, s ha bárki a feje tetejére áll is, akkor sem fogjuk hagyni, hogy bennünket egymás ellen kiájtsszanak.

• Fontos-e a névváltozás?

– Nagyon fontos. A névváltoztatást a tagság kezdeményezte. A névnek a valóságot és a működésbeli különbséget is tükröznie kell, mert például a termék tanácsi tevékenységet a jogszabályok teljesen kiüresítették. A tagság többsége a stratégiaváltást is hitelesen tükröző új nevet választott: „Magyar Haltermelői és Természetesvízkezelők Szövetsége”.

Hajtun György

FOTÓ: TURCZER GYÖRGY

A tukai intenzív telep

iránti elkötelezettségre. A másik: a közösségi halmarketing programban jelenjenek meg az intenzív termelésű halfajok is. Ez utóbbival kicsit nyitott kapukat döngöztünk: a „Minőségi hal az Ön egészségére” szlogenünkkel éppen azt akartuk kifejezni, hogy nem csak pontyot termelnek idehaza. Sőt, az országos halfőző versenyek rendszerében külön kategóriát is létrehoztunk az afrikai harcsából készült ételek számára. Egyébként az intenzív haltermelők épp úgy pályáztak a HOP pénzeire, mint a tógazdaságok vezetői, s ők sem ma-

továbbra is, kell-e a szövetségnek az intenzív tagozat vagy sem. Az alapszabály egyébként rugalmas e tekintetben is, bármikor delegálhat a tagozat elnökségi tagot.

• Hogyan viszonyul a tagság a Magyar Akvakultúra Szövetséghez?

– Ez összetett kérdés. A tagság döntő többsége szereti tudni, hogy mihez tartsa magát, szeretné a mindennapi viszonyait szabályozottan látni. A másik szövetség létrejöttével sokan nem tudják eldönteni, hogy itt vagy ott kell-e tagnak lenni. Hát kérem, ez a demokrácia nyúga. Egy szerve-

Mindörökké Sobri-kupa

Öt éve, hogy Sobri Farkas József „fentről ellenőrzi”, Nagybaracsán rendezik a Sobri-kupa halfőző versenye. Nos, e tekintetben nyugodt lehet a névadó, örökös halfőző bajnokunk, mert a község önkormányzata, élén Király Sándor polgármesterrel, nagy gondot fordít a szervezésre. Nemkülönböztetve Ragadics Zoltán, a helyi művelődési ház igazgatója, aki évről évre – az esemény rangjához méltó – gazdag programot állít össze. S ki ne felejtjük a Hal Kft.-t, amely minden évben biztosítja a halfőzők számára az ízletes nagybaracscai halat. Az idén a 22. Sobri-kupát rendezték meg, eddig soha nem benevezett létszámmal: 76 halászlét és 17 egyéb halételt kellett a két zsűrinek kóstolnia, bírálnia.

Ahogy eddig minden évben Józsi bácsi halála óta, a szervezők és a bíráló bizottság tagjai a temetőben koszorút helyeztek a sírra Erzsi néni (vagy inkább Bözsi néni), az özvegy jelenlétében. Ki-ki felidézte a maga Sobri-történetét, amelyek mindegyike azzal zárult, hogy az öregnél jobban senki nem értett a hallé főzéséhez. Az igazi jó főzők, akik ma is művelik ezt a „tudományt”, valamennyien Józsi bácsi köpönyegéből bújtak elő.

Király Sándor polgármesterrel a verseny és az eredményhirdetés után ültünk le beszélgetni. Az első értékelés csak úgy kezdődhetett, hogy sikeres programon vagyunk túl. Az idén először a határon túlról is érkeztek vendégek, a vajdasági Szilágyiból, amely Nagybaracska testvértelepülése. Itt több mint ötszáz magyarajkú él, közülük ketten a versenybe is beneveztek. De voltak német főzők is, akik ingatlanulajdonosok a községben, s mellettük magyarországi nemzetiségek pl. bunyevácok, szerbek is bogrács mellé álltak. Farkas József, alias Sobri ma is Nagybaracska leghíresebb embere, nem véletlen, hogy a község neve hallatán Sobrit és a halászlétjét emlegetik. A polgármester szerint természetes, hogy a falu díszpolgáraként tisztelték és tisztelik ma is. Józsi bácsi egész életútja a halhoz kötődik, miközben a barátság, az egyszerűség jellemezte az emberi kapcsolatait. A halászléfőzést a legmagasabb szinten művelte. A környezete sokat merített ebből a tudásból, tapasztalatból, éppen ezért öröm, hogy az idei versenyen is sok fiatal főzővel találkozhattunk, akik az idősebbek tanácsain keresztül Józsi bácsi tudását elsajátítva főzik az egyre jobb és jobb minőségű halászlétet.

Ez az ismeretterjesztés nagyban köszönhető a Dr. Orosz Sándor által vezetett zsűrinek is, jelentette ki a polgármester, mert őket nehéz – úgymond – megvezetni. Orosz Sándor, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsának ügyvezető elnöke, valamint Jászai Zoltán és Pékane Máttyás a kezdetektől szerepet vállaltak a bírálásban, így még Józsi bácsi versenyzését is megtapasztalhatták. Ők sem titkolják, hogy a főzés rejtett titkait Sobritól lesték el, aki az utolsó éveiben már zsűritagként volt jelen,

Józsi bácsi sírján mindig friss virág van

Király Sándor polgármester és Orosz Sándor elnök helyezte el a koszorút a síron

Bözsi néni és a lánya is ott volt a temetőben

bemutatta a kóstolás művészetét is. Sobri azonnal leleplezte a nem odavaló trükköket. A tiszta íz volt a nyerő. De ha már a zsűrit is szóba hoztuk, arra a kérdésre, hogy nem kellene-e a zsűrit is fiatalítani, Király Sándor úgy válaszolt, hogy szerinte még nem szorul fiatalításra a bíráló bizottság. Azt azonban fontosnak tartja – s jövőre ez el is kezdődik – hogy a zsűri mellett néhány fiatal is jelen legyen a bírálaton. Ők néhány év alatt elsajátíthatják azt a tudást, ami egy ilyen bíráláshoz szükséges. Józsi bácsi mindig azt mondta, hogy egy versenyen az lesz a győztes, aki aznap a legjobb hallét főzte a zsűri ítélete szerint. A jelenlegi zsűri is ezt a szemléletet képviseli.

Évről évre beszámolunk Nagybaracska fejlődéséről is. Egy-két nagyobb horderejű pályázaton is nyertek a sok kicsi mellett, s ennek következtében – ez volt a legnagyobb volumenű fejlesztés tavaly óta – megújult az időskorúak szociális otthona. Ide sorolandó a három község által – Nagybaracska, Gara és Hercegszántó – elnyert több mint 70 millió forint, amelyből a csatornahálózatot építik ki. Ennek az első üteme már elkészült, most zajlik a második ütem megvalósítása. Több mint 80 millió forintot nyertek azon a pályázaton, amelyet a strand és a füzes terület építésére fordítanak. A beruházás megkezdése egyelőre

(Folytatás a 4. oldalon)

húzódik, de ez nem az önkormányzat hibája, hanem egy joghézag miatt állt elő ez a helyzet. Az egyházközség tízmillió forintot nyert a templomlábazat és a külső homlokzat felújítására, amelynek megvalósítása a Műemlékvédelmi Felügyelőség lassúsága miatt nem éppen zökkenőmentes. Nyertek pályázatot a község központjának, közterületeinek a felújítására, s részesei lesznek az IKT (Integrált Községi Terek) projektnek is. S újabb nagy célként az Ekotour-sziget pályázaton is elindultak, s miután nyertek, így részesei a kistérségi fejlesztésnek is. Ezzel a projekttel megkezdik a térség felzárkóztatását, mert nincs más kitörési pont, mint az idegenforgalom, a turizmus fejlesztése. Nagy segítség az M6-os autópálya közelsége, s a Ferencsatorna rekonstrukciója, rehabilitációja is megkezdődik.

Nem szabad lemaradnunk, az érdekérvényesítő képességünket ki kell bontakoztatnunk, hangsúlyozta a polgármester. Előre kell menni, mert ez a jövő. E célok megvalósítását segíti az idegenforgalmi projektek megvalósítása is. Am az évek során Nagybaracskán is rájöttek arra, hogy egyedüli bozótharcosként nem igazán lehet nagy célokat megvalósítani. A kistérség önkormányzatai együtt lépve nagyobb esélyt hordoznak, mint külön-külön. A zöldség-gyümölcs exporthoz már szervezik a magyar értékesítő szervezetet, amelyik a vajdasági szervezettel fog együttműködni. A térségben élő embereknek megélhetést kell biztosítani, hiszen akinek munkahelye, rendszeres jövedelme van, az a környezetével szemben is igényes. Rájuk lehet és kell építeni.

Miként a Sobri-kupa jövője is biztosított. Összeszokott csapat szervezi évről évre a rendezvény eseményeit, így Ragadics Zoltán vezetésével, az önkormányzat szakembereinek a segítségével minden időben a helyére kerül. A polgármester jól emlékszik még a kezdetekre: az első versenyen 22-en indultak, s csak az önkormányzat és a Hal Kft. támogatta a rendezvényt. Mára hosszú a listája a támogatóknak, a rendezvény híre és tartalma ma már vonzó a szponzoroknak is. De ma már Nagybaracskának is annyi önszervező kulturális csoportja van, hogy akár egy egész napos kulturális programot is előadnak a közönség számára.

Természetes, hogy végezetül megkérdeztük Király Sándortól, hogy indul-e az őszi önkormányzati választáson. Az igenlő válasz után a polgármester elmondta, hogy ez lesz a hatodik ciklusa, ha nyer, s ha a választók többsége rá szavaz. Sokat gondolkodott az induláson, de annyi felkérés érkezett, hogy nem mondhatott nemet. Van még tennivaló bőven, s még érez annyi erőt, energiát magában, hogy az újabb négy éves ciklust végigvigye. Amely egyáltalán nem lesz könnyű, de várjuk meg, hogy mit hoz a választás, jelentette ki a polgármester.

H. Gy.

Egy évig Jenei Lászlóé a vándorserleg

A helyszínnek is köszönhetően sikerült a magyar halászlét (és a magyar halételeket is) a világörökség részévé tenni a XXXVI. Országos Halfőző Versenyen. A Fertő-Hanság Nemzeti Park igazgatósága, élén dr. Kárpáti László igazgatóval, méltó körülményeket teremtett Fertőújlakon a versenyzők számára, akiknek a végén még az időjárásra sem lehetett panaszuk. Mert bár reggel esett, de napközben a ború ellenére sem hullott több csapadék a főzősátrakra. Egy szó, mint száz, Orosz Sándor, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsának (Haltermosz) ügyvezető elnöke augusztus 28-án azzal zárhatta a versenyt az eredményhirdetés után, hogy a résztvevőktől „beseperhette” a dicsérő szavakat: a szövetségnek ilyen rendezvényekre van szüksége a jövőben is.

Jó volt a főzők között régi és új arcokat is látni. Persze voltak hiányzók is, mint például dr. Novics György, és e sorok írója, akik a betegágyat nyomták otthon, de nélkülük is zökkenőmentesen folytak az események. A zsűrikben (a négy kategóriához négy zsűri kell) is felfedezhettünk új arcokat, de jó volt találkozni a „rég motorosokkal”, Kopeti Magdolnával, Pintér Ferencsel, Antal Andrással, Horváth Gáborral, Varga Antallal, Neszmélyi Károllyal, Németh Istvánnal, Farakas Györggyel.

Dr. Kárpáti László igazgatót a nemzeti park bemutatására kértük.

„A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság Győr-Moson-Sopron megye országos jelentőségű természetvédelmi területeinek gazdája. A Bakonyaljától a Soproni-hegységig, a Dunától a rábaközi rétekgig, tölgyesekig sok természeti szépséget, védett és védelemre érdemes táji értéket

Müller Tibor Szarvasról

Horváth Zsuzsa Nyíregyházáról

őríz vidékünk. Nemzeti parkunk a vele összefüggő ausztriai nemzeti parkkal együtt 1991 óta az IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources, azaz Nemzetközi Természetvédelmi Unió) által elismert, védelmi zónák szerint kezelt terület, amelynek magva a legnagyobb eurázsiai sztyepp, a Fertő. Kiemelkedően értékes növény és állatvilága miatt 1977 óta a Fertő-tó hazai

résznél, 1976 óta pedig a Hanságban e vidék tájvédelmi körzeti rangot kapott. 1979-ben az UNESCO-MAB program keretében bioszféra-rezervátummá nyilvánították. 1989 óta Ramsari-terület, tehát a vizes élőhelyekről szóló Ramsari-egyezmény egyik kiemelt objektuma. Nemzetközi elismertségét bizonyítja, hogy az egész Fertő-táj, szívében a magyar és osztrák nemzeti parkokkal, s a part menti településekkel körülölelve az UNESCO Világörökség Egyezménye (World Heritage Convention) 2001. december 13-i döntése alapján világörökségi rangot kapott.

Ézt a csodálatos magyar tájat természetvédelmi szempontból felügyelő, gondozó-kezelő, kutató, a környezeti nevelés elvei

szerint oktatással és bemutatással feltáró intézmény a mi igazgatóságunk. A nemzeti park mellett mi végezzük a természetvédelmi munkát a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzetben is, ahol a táj legnagyobb kulturális értékeként a szintén világörökségi rangot elnyert bencés apátság magaslik. A Szigetközi Tájvédelmi Körzetben az elarolt Duna ártéri-hullámtéri élővilágának megmentéséért dolgozunk, s különös természeti-táji értéként a Soproni-hegység Tájvédelmi Körzet fenntartása-kezelése is a mi feladatunk. A védett parkok, botanikus kertek, lápok, szikések, kunhalmok és földvárak megőrzése is igazgatóságunk hatásköréhez tartozik.”

H. Gy.

Díjazottak

Dunai halászlé kategória

1. *Oláh Tibor*, Dunaszekcső (Mohácsi Halászlé Kft.)
2. *Bencsik Pál*, Mohács (Mohácsi Halászlé Kft.)
3. *Molnár Zoltán*, Érsekcsanád (Baja-hal Kft.).

Különdíjak:

Müller Tibor, Nagybaracska: Hegykői Tornácós Étterem különdíja: 2 személyes vacsora meghívás, valamint a Mohos Hal Kft. különdíja: halutalvány.

Tiszai-körösi halászlé kategória

1. *Kanczler János*, Sarród (FHNP Igazgatóság)
2. *Jenei László*, Gyomaendrőd (Fisch-Coop Kft.)
3. *Csicsai László*, Kereki (Balatoni Halászlé Zrt.).

Különdíj:

Szél Gábor Hajdúszoboszló (Bocskai Halászlé Kft.): Hegykői Tornácós Étterem különdíja: 2 személyes vacsora meghívás.

Egyéb halétel kategória

1. *Jenei László*, Gyomaendrőd (Fisch-Coop Kft.): Sült halak fatányéron
2. *Mészáros Pálné*, Cibakháza (Fisch-Coop Kft.): Pontyfilé vegyes zöldséggel, rösztyivel
3. *Horváth Zsuzsa*, Nyíregyháza (Szabolcsi Halászlé Kft.): Korhely halászlé irdalt pontyfilével.

Különdíjak:

1. *Molnár Zoltán*, Érsekcsanád (Baja-hal Kft.): Bőrébe újra visszabújt angolna: a Fertő-Hanság Nemzeti Park különdíja: 4 fő részére egy hétvége kenu túrával, szállással a FHNP Látogató központjában vagy a Kócsagvárban
2. *Mészáros Pál*, Cibakháza (Halász Kft.) Harcsapörkölt vargányával: a MOSZ különdíja.

Afrikai harcsa különlegességek kategória

1. *Molnár Zoltánné*, Érsekcsanád (Baja-hal Kft.): Göngyölt harcsafilé Molnárné módra
2. *Hárskúti Jánosné*, Szarvas (Körösi Halász Szövetkezet): Tejszínes, gombás afrikai harcsa
3. *Müller Tibor*, Szolnok (Szarvas-fish Kft.): Afrikai harcsa fatálon.

Különdíj:

Vigh Sándor, Budapest (Óbuda Szövetkezet): Harcsafilé jóember módra: Hegykői Tornácós Étterem különdíja: 2 személyes vacsora meghívás.

„Az ország legjobb halfőzője” fődíj

Jenei László, Gyomaendrőd (Fisch-Coop Kft.): Sült halak fatányéron: vándorserleg 2010., valamint 150 000 Ft értékű utazási utalvány az ABAGRO Utazási Iroda jóvoltából.

Tapasztalatok az intenzív pontynevelésben

Az elmúlt években megszorodtak azok a megfigyelések, kutatások, amelyek a ponty különböző korosztályainak intenzív nevelését vizsgálták tógazdasági, főleg kistavas körülmények között. 2009. nyarának elején a Czikkhalas Kft. egy kisebb tavában, teljes értékű táp etetése mellett figyeltük a pontyok fejlődését, gyarapodását. Célunk az volt, hogy a halakat 20–25 °C hőmérsékletű vízben neveljük szeptember végéig. Megfigyeltük a pontyok takarmányfogyasztását, növekedését, egészségi állapotát, viselkedését, a tóvíz fizikai és kémiai, valamint biológiai állapotát. A vízvizsgálatot HQ30D Flexi-meter műszerrel és szondákkal végeztük. A nitrit- és az ammónia-szint meghatározását CARLO ERBA tesztekkel végeztük.

Több tényező is serkentően hatott a vizsgálatok beindítására:

- a jó minőségű és teljes értékű haltáp megjelenése;
- a halfogyasztó madarak kártételének csökkentése;
- halhiányos időszakokban (június-augusztus) a fogyasztók és a piac biztonságosabb halellátása;
- létrejött az a technikai háttér, amire egy új halnevelési technológiát lehet felépíteni.

Június 1-jén egy 0,6 ha-os tároló tavat (föld medence) töltöttünk fel vízzel, kb. 1,7–1,9 m vízmagasságig. Június 5-én 2000 db, összesen 1571 kg súlyú, 0,78 kg/db átlagos testtömegű kétnyaras pontyot helyeztünk a tóba, 55%-ban pikkelyest és 45%-ban tükröst. Ez hektáronként 3330 db, 2618 kg halnak felel meg. A monokultúrában kihelyezett pontyok Hajdúböszörményi tájfajták voltak. A halakat 5 dkg eltéréssel, egyenként megszámlálva válogattuk ki. Törekedtünk az egyformaságra méretben és súlyban egyaránt.

A tóvíz paraméterei a kihelyezéskor:

- vízhőmérséklet: 26,4 °C,
- oldottoxigén-tartalom: 5,85 mg/l,
- oxigén-telítettség: 73,6 %,
- a víz pH-ja 8,59,
- ülepített nedves plankton: 4,7 ml/100 l víz.

A halak takarmányozása

Június 5-e és június 10-e között kukorica törzsem és tritikálé mellett haltápot is etettünk. Öt nap alatt fokozatosan tértünk át a gazdasági abrak etetéséről a teljes értékű táp etetésére.

Tekintettel arra, hogy a táp nagyon drága, minimális takarmányozási veszteségre törekedtünk. A cél az volt, hogy a hal minél rövidebb idő alatt elfogyassa a kijuttatott takarmányt. Napi háromszori etetéssel próbálkoztunk, ez be is vált. A napi takarmányadagot három egyenlő részletben, reggel 6:15-kor, délelőtt 10:15-kor és délután 14:15-kor juttattuk ki. A 0,6 ha-os területen 6 etetőhelyen – 1–1 etetőhelyen

6–8 m² területre – szórtuk ki az aktuális haltápadagokat. A tápot kg pontossággal minden etetés előtt kimértük és száraz állapotban (nem nedvesen, nem áztatva) adtuk a halaknak. Etetés után 25–30 perc múlva a pontyok a takarmányt elfogyasztották, amit rendszeresen ellenőriztünk. Itt jegyzem meg, hogy a felhasznált haltápok nagyon jó vízálló képességűek. 24 órás vízben tartást követően megduzzadnak, a térfogatuk kb. 20–30%-al megnő, de nem esnek szét.

A napi takarmány mennyiséget a halak átlagsúlya, a tóban lévő halak darabszáma, valamint a testtömegszázalék alapján határoztuk meg. A napi takarmányhozam és a tóban lévő halak tömegének összege naponta változott, ezért volt szükség a gyakori (heti) próbahalászatra, hogy minél pontosabban meghatározható legyen a napi takarmányadag.

Próbahalászat

A halak gyarapodását heti rendszerességgel elvégzett próbahalászattal ellenőriztük. A halak fogását az első két alkalommal, dobóhálóval végeztük, de csak keveset sikerült fogni (23, illetve 20 db). A sikertelenség oka az volt, hogy a halak minden apró neszre, zöreijre érzékenyek voltak és nem lehetett megközelíteni őket az etetőhelyen.

A későbbiekben dobóháló helyett nagy hálólal (100 m) gyűjtöttük a halminiókat. A reggeli etetés előtt a hálót bekészítettük a tóba, majd a takarmány kiszórása után 15–20 perccel sikerült a halakat megfogni. A kifogott halakat 4 csoportba válogattuk: tükrös nagy, tükrös kicsi, pikkelyes nagy, pikkelyes kicsi.

A halakat megszámláltuk, megmértük, megállapítottuk a csoportok átlagsúlyát, majd kiszámoltuk az összes kifogott hal átlagsúlyát. Így össze tudtuk hasonlítani a tükrös és pikkelyes halállomány növekedését, a nagy- és kishal arányt, valamint a szétnövést mértékét. A halak növekedését, gyarapodását és a heti takarmányfogyasztást a 1. táblázat tartalmazza.

A környezeti tényezők vizsgálata

Iparszerű halnevelés esetén a pontyvetetés nem kiegészítő szerepű, mint a tógazdaságokban, hanem teljes értékű takarmányozási feladatokat kíván. Egységnyi területre nagyszámú és nagy tömegű halállományt helyezünk ki, nagy mennyiségű takarmánnyal, így nagy mennyiségű anyagcseretermék keletkezik. Ezáltal a hal környezete, a medence vagy tó vize jelentősen szennyeződik, ezért fontos a vízminőség folyamatos ellenőrzése.

Heti rendszerességgel – ezen felül szükség szerint – vízvizsgálatokat, planktongyűjt-

1. táblázat: Próbahalászatok eredményei

Halászat ideje	Kifogott hal db	Mért tömeg kg	Átlag tömeg kg/db	Heti gyarapodás kg/db	Heti takarmány kg/hét
2009. június 19.	23	22,1	0,96	0,18	303
2009. június 26.	20	22,4	1,12	0,16	292
2009. július 3.	134	162,5	1,21	0,09	358
2009. július 10.	158	233,0	1,47	0,26	390
2009. július 17.	120	190,5	1,58	0,11	471
2009. július 24.	132	237,0	1,79	0,21	507
2009. július 31.	60	113,9	1,89	0,10	575
2009. augusztus 7.	Sikertelen volt a fogás				
2009. augusztus 10.	77	179,0	2,32	0,43	890
2009. augusztus 17.	56	146,0	2,61	0,29	746
2009. augusztus 25.	108	291,5	2,70	0,09	961
2009. szeptember 1.	68	207,0	3,04	0,34	752
2009. szeptember 8.	109	300,0	2,75	0,29	919
2009. szeptember 15.	47	149,5	3,18	0,43	842
2009. szeptember 21.	A tó teljes lehalászása				

tést végeztünk június 5-től szeptember 21-ig, valamint több mint 40 alkalommal vettünk vízmintát.

Minden alkalommal megmértük a tóvizet:

- hőmérsékletét (°C);
- oldott oxigén tartalmát (mg/l);
- oxigéntelítettségét (%);
- hidrogénion-koncentrációját (pH);
- nitrit (NO₂⁻) tartalmát;
- nitrát (NO₃⁻) tartalmát;
- ammónium (NH₄⁺) tartalmát.

A dolgozat terjedelmi korlátai miatt csak havi átlagértékeket jelenítünk meg a 2. táblázatban.

Az eredmények értékelése

• Az ammónium-ion, a nitrit- és nitrát-ionok mért eredményei végig a határérték alatt voltak.

• A víz hőmérsékletének szélsőértékeit augusztus 3-án – 31,6 °C-ot – és szeptember 14-én – 19,4 °C-ot – mértük.

• Júniusban és júliusban a minták mérési eredményei közel voltak az átlaghoz, nagy eltérések, ingadozások nem voltak.

• Augusztus 3-án a víz hőmérséklet 31,6°C, az oldott oxigén tartalom 13,58 mg/l, az oxigéntelítettség 187,4%, a pH 8,17 értéket mutatott, valamint 7,0 ml/100 l ülepített nedves plankton – 80–85%-ban fitoplankton – mértünk. Az algamennyiség csökkentése érdekében a vizet 6 db nagy bála szalmával (600–700 kg) szórtuk meg.

• Augusztus 5-től minden reggel 5:30-kor végeztük a vízminőség-vizsgálatokat egészen augusztus 31-ig. Az oldott oxigén mennyisége 2,42–5,17 mg/l, míg az oxigéntelítettség 30,5–62,1% között változott.

• Augusztus 25-én 6,7 mg/l volt az ülepített nedves plankton mennyisége – nagyrészt fitoplankton –, így ismét 6 bála szalmát szórtunk a víz felszínére. Két nap elteltével 30 kg méshidrátot szórtunk a szalma által összegyűjtött algára, melyet az erős szél a part menti sávba sodort ki.

• Augusztus 5-től augusztus 26-ig a hajnali, reggeli órákban (4:00-tól 8:00-ig) két 0,75 kW teljesítményű levegőztető (LINN) biztosította a víz megfelelő oldott oxigén tartalmát. Nagyon lényeges, hogy 4 mg/l oldott oxigén minimálisan biztosított legyen a pontyok számára az optimális takarmány-értékesülés érdekében!

• Szeptember 2-től a vízkémiai folyamatok ismét konzolidáltabbá váltak, egészen a lehalászás idejéig. Itt kívánom megjegyezni, hogy a szalmás kezelés hatékonynak bizonyult az alga tömegének csökkentésében.

3. táblázat: Kihelyezési és lehalászási adatok

Korcsoport	db	%	kg	kg/db	db/ha	kg/ha	MM%
Kihelyezett							
P2 tükrös	902	45	708	0,78	-	-	-
P2 pikkelyes	1098	55	863	0,78	-	-	-
Összes P2	2000	100	1571	0,78	3333	2618	-
Lehalászott							
P3 pikkelyes nagy	874	44	2841,5	3,25	1457	4735,8	98,8
P3 pikkelyes kicsi	210	11	539,5	2,57	350	899,1	
P3 tükrös nagy	687	35	2190,5	3,19	1145	3650,8	98,1
P3 tükrös kicsi	199	10	486,5	2,44	331	810,8	
Összes P3	1970	100	6058	3,08	3283	10096,5	98,5

gyezni, hogy a szalmás kezelés hatékonynak bizonyult az alga tömegének csökkentésében.

A lehalászás eredménye

Lehalászás ideje: 2009. szeptember 21.

Tenyészdő: 2009. június 5-től szeptember 21-ig, összesen 108 nap.

Tőterület: 0,6 ha (kb. 11 000 m³).

Hozam: 6058 kg-1571 kg = 4487,0 kg.
Napi átlagos súlygyarapodás: 2,1 dkg/nap.

Feletetett takarmány: 8006 kg.

Takarmány-együttható: 1,78 kg/kg.

Gyarapodási mutató: 3,86.

A feletetett takarmány költsége 5421,9 euró. Egy kg súlygyarapodás takarmány-költsége 1,21 euró.

• A 0,78 kg-os átlagtömegű pontyok a 108 napos tenyészdő alatt naponta átlagosan 2,1 dkg-ot gyarapodtak, egyedenként, átlagosan 2,28 kg gyarapodást produkáltak.

• Augusztus hónapban csapadék- és vízhiány volt a tógazdaságban, ennek következtében felszaporodott a fitoplankton álmomái, azon belül is a cianobaktérium (kék alga) dominált. A hajnali-reggeli órákban állandósult az alacsony oxigénszint (1–3 mg/l), ezért folyamatos levegőztetést végeztünk reggel 4 és 8 óra között. Szakirodalmi adatok is megerősítik, hogy 4 mg/l oldott oxigéntartalom alatt a takarmányértékesülés jelentősen romlik. Szeptember 1–8. között a takarmányfogyasztás csökkent és vele párhuzamosan a takarmány-együttható is romlott. A gabona szalma, a méshidrá, a méshköpör csak csökkenti a cianobaktériumok okozta veszélyt, de tartósan nem oldja meg. Biztonságot csak a jó minőségű, tiszta víz jelent.

• A takarmány-együttható (1,78 kg/kg) csökkenthető lenne 1,4–1,6 kg/kg-ra, amennyiben megfelelő mennyiségű oldott oxigént tudnánk biztosítani.

• A szétnevelés minden próbahalászat alkalmával közel azonos volt (16–22%) és ez a tenyészdő végéig megmaradt. Ennek oka lehet fejlődési rendellenesség (keltetőházi anomália), betegségből származó elváltozás, genetikai eredetű probléma.

• A hal hús ízét, zamatát, konzisztenciáját, süthetőségét, főzhetőségét augusztus elejétől folyamatosan vizsgáltuk, összehasonlítottuk, kóstoltuk. Zsírirtartalma alacsonyabb volt, mint a tavi halé, az izomrostok nyersen és főzött, süttött állapotban is kemények voltak, a halhús főzve sem esett szét. Jó ízű, ízletes, zamatos volt a hal húsa.

• Figyelemreméltó a megmaradási százalék, mely az eredményt növeli. Ez a kiegyensúlyozott takarmányozásból és a madárkár-tétel kizárásából fakad.

Egységes tenyészanyag, jó minőségű tápok

Azokban a tógazdaságokban, ahol május és szeptember között kisebb-nagyobb medencék (telelő, taroló tó stb.) rendelkezésre állnak és van 0,4–0,8 kg között pontyok, hal-táp etetésével néhány hét alatt piacképes áruhatat lehet előállítani. Gyakorlatilag csak a táp ára jelent magasabb költséget, míg a munkaerő-, a víz- és az energiaráfordítás költsége minimális. Az 1,21 euró takarmányköltség (330–345 Ft), a nyári magasabb halarat figyelembe véve, rentábilissá teheti a nyári halnevelést. Nagyon fontos az egészséges, egységes, jó minőségű, lehetőleg fajtaazonos tenyészanyag használata. Az elért eredmények és megfigyelések arra ösztönöztek bennünket, hogy tágabb alkalmazási körben vizsgáljuk meg a teljes értékű ponty tápok hasznosításának gazdaságosságát, a halakra és azok környezetére gyakorolt biológiai, kémiai hatását. 2009. decemberben a dél-dunántúli régióban elnyertünk a Kaposvári Egyetemmel közösen egy olyan pályázatot, ami lehetőséget biztosít arra, hogy a teljes értékű tápok használatát tógazdasági körülmények között megfigyeljük.

Egyed Imre

2. táblázat: Vízvizsgálat havi átlagos eredményei

Mintavétel ideje	Mintaszám db	Víz hőm. °C	Oldott O ₂ mg/l	O ₂ telítettség %	pH	Ülepített nedv. plankton ml/100l
június 5–30	10	25,2	6,59	82,7	8,57	2,9
július 1–31	10	27,5	10,99	129,0	8,83	1,7
augusztus 1–31	15	26,7	5,17	63,8	8,52	6,9
szeptember 1–15	6	22,2	10,35	109,4	8,69	1,7

**Egy ország
személyes
ismerőse**

MAGYAR TAKARÉK

A hazai bank

www.magyardakarek.hu

A Magyar Takarék az a bank, ahol ország-
szerte 1800 fiók munkatársai és ügyfelei
néven szólítják egymást, és a szónak ereje
van. A rugalmas pénzügyi szolgáltatások és
a személyes ismertség nyújtják azt, amit Ön
egy pénzintézettől elvár.

www.magyardakarek.hu